

GLÓWNY INSPEKTOR SANITARNY

EP.NE.053.1.2021

Warszawa, dnia 22 listopada 2021 r.

Nr rej. PE 3/21

inicjatorka.spoleczna@gmail.com

ZAWIADOMIENIE O SPOSOBIE ZAŁATWIENIA PETYCJI

Odpowiadając na petycję Pani , zamieszkałej ul. (zwanej dalej „Wnosząca Petycję”) z dnia 7 listopada 2021 r. w sprawie *usprawnienia transportu zbiorowego poprzez poprawę bezpieczeństwa* (zwanej dalej „Petycja”), wniesionej do szeregu podmiotów publicznych, w tym m.in. Głównego Inspektoratu Sanitarnego, za pośrednictwem poczty elektronicznej, działając na podstawie art. 6 ust. 2, art.10 i 13 ust. 1 oraz art.15 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o *petycjach* (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) i rozpatrzonej wyłącznie w zakresie właściwości Głównego Inspektora Sanitarnego

uznają żądanie zawarte w petycji za niezasadne.

Uzasadnienie

Przy rozpatrywaniu petycji znajdują zastosowanie w całości przepisy ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o *petycjach* (Dz. U. z 2018 r. poz. 870). Zgodnie z art. 2. ust. 1 i 3 ustawy o *petycjach* petycja może zostać złożona przez osobę fizyczną, jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną lub grupę tych podmiotów do (w szczególności) organu władzy publicznej w związku wykonywanym przez niego zadaniami zleconymi z zakresu administracji publicznej. Przedmiotem petycji może być żądanie, w szczególności zmiany przepisów prawa, podjęcia rozstrzygnięcia lub innego działania w sprawie dotyczącej

podmiotu wnoszącego petycję, życia zbiorowego lub wartości wymagających szczególnej ochrony w imię dobra wspólnego, mieszczących się w zakresie zadań i kompetencji adresata petycji. W tym świetle petycja stanowi takie wystąpienie, które zawiera żądanie podjęcia przez organ władzy publicznej określonego co do treści i formy prawnej działania, które mieści się w zakresie zadań i kompetencji adresata.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o *petycjach* petycja powinna zostać rozpatrzona bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia jej złożenia lub otrzymania petycji przez podmiot właściwy do jej rozpatrzenia.

Uwzględniając powyższe Główny Inspektor Sanitarny uznał się za organ właściwy do rozpatrzenia wniesionej Petycji w zakresie właściwości Głównego Inspektora Sanitarnego i rozpatrzył ją wyłącznie w tym zakresie.

W dniu 7 listopada 2021 r. Wnosząca Petycję wniosła żądanie m.in. do Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczące usprawnienia transportu zbiorowego poprzez poprawę bezpieczeństwa, w kontekście szerzenia się COVID-19 oraz innych chorób zakaźnych. Wnosząca petycję zaproponowała aby za zachowania pasażerów w rodzaju:

„1) wchodzenie do pojazdu transportu zbiorowego przez oczekujących mimo iż wysiadający jeszcze nie wysiedli;

2) przybliżanie do pojazdu podczas gdy wysiadający wysiadają lub gdy jeszcze wysiadający nie zaczęli opuszczać pojazdu”

wszczynane było postępowanie z:

- art. 116 § 1a - kodeksu wykroczeń

- art. 140 - kodeksu wykroczeń

- art. 51 - kodeksu wykroczeń

- art. 107 - kodeksu wykroczeń (niepokojenie kieszonkowcy, niepokojenie rozprzestrzenienia chorób, niepokojenie bezpieczeństwa - cielesności przez popychanie, przepychanki) ponieważ w tłumie osoba może nie czuć się bezpiecznie

- art. 160 / art. 161 / art. 190a - kodeksu karnego

- art. 189b - kodeksu postępowania administracyjnego

- art. 119 - ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji w celu przymuszenia do określonego zachowania zgodnie z prawem, zasadą współżycia społecznego

- art. 23 kodeksu cywilnego (prywatność, zdrowie)

- art. 68 ust. 1 – Konstytucji.

Ponadto, w związku z powyższym Wnosząca petycję prosi o regularne kontrole :

a) przystanków w godzinach szczytu

b) przystanków obok generatorów ruchu np. (w czasie trwania Rynku)

c) przekazywanie filmików przez przewoźników lub operatorów do odpowiedniego organu. Wnosząca petycję wskazuje przy tym na powiązane zagadnienia jak zaburzona punktualność środków transportu wobec niestosownych zachowań pasażerów oraz towarzyszące niestosownemu zachowaniu przy wsiadaniu/wysiadaniu z środków transportu zbiorowego ewentualne narażenie na szerzenie się pomiędzy ludźmi czynników zakaźnych i pasożytów zewnętrznymi drogami: oddechową, kontaktową w sposób bezpośredni (dotyk) lub pośredni.

Główny Inspektor Sanitarny rozpatrując niniejszą Petycję wziął pod uwagę zgodność proponowanych przez Wnoszącą Petycję rozwiązań z aktualnymi przepisami prawa i uznał za niezasadne żądanie dotyczące podejmowania kontroli, gdyż żądanie Wnoszącej Petycję jest realizowane na bieżąco przez właściwych państwowych powiatowych i wojewódzkich inspektorów sanitarnych (zgodnie z uprawnieniami nadanymi ustawowo tym organom Państwowej Inspekcji Sanitarnej), w bieżącej współpracy podejmowanej na podstawie aktualnej oceny sytuacji epidemiologicznej na terenie powiatu/województwa dokonywanej przez uprawnionych na tym poziomie państwowych powiatowych i wojewódzkich inspektorów sanitarnych, zgodnie z potrzebami każdorazowo, w ustalaniu z terenowymi służbami bezpieczeństwa publicznego tj. policją lub strażą gminną.

Zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 1985 r. o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (Dz. U. z 2019 r. poz. 59, z 2020 r. poz. 322, 374, 567 i 1337) Państwowa Inspekcja Sanitarna jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami: 1) higieny środowiska, 2) higieny pracy w zakładach pracy, 3) higieny radiacyjnej, 4) higieny procesów nauczania i wychowania, 5) higieny wypoczynku i rekreacji, 6) zdrowotnymi żywności, żywienia i produktów kosmetycznych, 7) higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne – w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych. Zgodnie z art. 2 ww. ustawy wykonywanie tych zadań polega na sprawowaniu zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzeniu działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska, a także na prowadzeniu działalności oświatowo-zdrowotnej. Jednocześnie zgodnie z art. 12. ust 1 ww. ustawy w sprawach należących do zakresu zadań i kompetencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, organem właściwym do realizacji ww. działań na podległym terenie jest państwowy powiatowy lub państwowy graniczny inspektor sanitarny. W myśl przepisów

zawartych w rozdziale 3 ww. ustawy państwowy inspektor sanitarny jest uprawniony do prowadzenia kontroli przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych określonych w obowiązujących przepisach, a także w związku z wykonywaną kontrolą ma prawo: wstępu do obiektów, w tym obiektów użyteczności publicznej, środków transportu, żądania pisemnych lub ustnych informacji oraz wzywania i przesłuchiwanie osób, żądania okazania dokumentów i udostępniania wszelkich danych. Ponadto, zgodnie z art. 8a ust. 1 ww. ustawy Główny Inspektor Sanitarny ustala ogólne kierunki działania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, a zgodnie z ustanawianymi corocznie na rok następny wytycznymi do planowania i działalności organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej wskazuje się nadzór i kontrolę przestrzegania stosownych przepisów kompetencyjnych jako główne kierunki działania państwowych inspektorów sanitarnych.

Z kolei rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 r. w *sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii* (Dz. U. z 2021 r. poz. 861 z późn. zm.), wydane na podstawie delegacji zawartej w art. 46a i art. 46b pkt 1-6 i 8-13 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o *zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi* (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 2069) wprowadza obowiązek stosowania osłon ust i nosa w obiektach użyteczności publicznej, w tym np. w budynkach dworców publicznego transportu zbiorowego, jak i wewnątrz środków publicznego transportu zbiorowego, oraz stosowania dystansu społecznego podczas przemieszczania się w przestrzeni publicznej np. podczas przebywania na przystanku publicznego środka transportu. W ramach ww. kompetencji państwowi powiatowi inspektorzy sanitarni podejmują kontrole, a uprawniona do nakładania mandatów karnych na osoby nie przestrzegające przedmiotowych obowiązków, w oparciu także o własne przepisy kompetencyjne, jest również Policja czy straż gminna (miejska). Jednocześnie należy podkreślić, że obowiązek zasłaniania ust i nosa nie dotyczy miejsc na otwartym powietrzu np. na przystankach zlokalizowanych poza budynkami (obowiązek został zniesiony 15.05.2021 r.) i nie może podlegać kontroli organów nie posiadających ani właściwości miejscowej ani przedmiotowej. Podejmowanie kontroli wykraczających poza kompetencje wskazane przepisami szczegółowymi stanowiłoby rażące naruszenie prawa przez organy administracji publicznej.

Jednocześnie należy wskazać, że bez względu na obecnie trwającą epidemię zakażeń SARS-CoV-2, w każdym sezonie jesienno-zimowym od wielu lat szerzy się grypa czy inne infekcje wirusowe dróg oddechowych, albo choroby przenoszone drogą pokarmową. Zdecydowana większość chorób również tych dotyczących dróg oddechowych, jest przenoszona poprzez dotykanie okolic ust nosa oczu brudnymi rękoma (ręce ulegają zanieczyszczeniu w wyniku kontaktu z przedmiotami zanieczyszczonymi wydzieliną/wydaliną osób chorych np. poręcze, klamki, przyciski itp.). Dlatego też podstawowymi

i wystarczającymi metodami unikania zachorowania poprzez kontakt z innymi ludźmi w przestrzeni publicznej, w warunkach braku epidemii tych innych chorób, jest stosowanie podstawowych zasad higieny, w szczególności higieny rąk czy higieny kaszlu, oraz higieny przygotowania posiłków, co też nigdy nie było przedmiotem regulacji prawnych, a wynika z pewnych unikalnych i uniwersalnych zasad kultury, etycznego zachowania, czy troski o zdrowie i dobro własne oraz drugiego człowieka. Podobnie, do przeniesienia pasożytów takich jak pchły czy wszy nie jest wystarczający kontakt o jakim mowa przy wsiadaniu do/opuszczaniu środka transportu zbiorowego, tym bardziej że kontakt ten następuje poprzez ubranie, które następnie jest poddawane czyszczeniu/praniu, a więc metodom całkowicie skutecznym i wystarczającym do zniszczenia powszechnych patogenów oraz pasożytów z powierzchni ubrań. Podobnie mycie rąk z użyciem wody i mydła, a obecnie również zalecana dezynfekcja rąk preparatami dezynfekującymi do rąk, są wystarczające do utrzymania odpowiedniej czystości rąk. W odniesieniu do pozostałych wskazanych przez Wnoszącą petycję dróg szerzenia się niektórych chorób zakaźnych np. droga krwiopochodna czy droga płciowa - unikanie ryzyka zachorowania na te choroby dotyczy przede wszystkim unikania indywidualnie ryzykownych zachowań i stosowania odpowiedniej profilaktyki np. używanie prezerwatyw w przygodnym kontakcie seksualnym czy używanie jednorazowych sterylnych narzędzi naruszających ciągłość skóry. Jednak wymaga wyraźnego podkreślenia, że choroby przenoszone drogą płciową czy krwiopochodną nie szerzą się w czasie krótkotrwałych kontaktów w środkach transportu zbiorowego. Zachowania indywidualne osób w kontekście zachowań ryzykownych nie podlegają także kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, pozostają zaś w sferze swobód i praw człowieka.

Reasumując, wobec dostępności i skuteczności uniwersalnych dla człowieka podstawowych reguł - zasad higieny - regulacja ich stosowania przez każdego człowieka z osobna, za pomocą przepisów prawa stanowiłaby nadmierną ingerencję w swobody i prawa człowieka, a ponadto ich egzekucja przez organy nie byłaby z powodów czystej kazuistyki osiągalna. Kwestie higieny są bowiem kwestiami indywidualnymi i dobrowolnymi, poza obowiązkami nałożonymi szczególnymi przepisami prawa w ramach zwalczania epidemii COVID-19. Zadaniem zaś państwa prawa jest wdrażanie przepisów prawa, które będą mogły być egzekwowane przez obywateli, nie zaś tworzenie przepisów pozornych, martwych, nieegzekwowalnych.

Mając na uwadze powyższe, Główny Inspektor Sanitarny uprzejmie informuje, że postulat dotyczący przeprowadzania kontroli w celu usprawnienia transportu zbiorowego poprzez poprawę bezpieczeństwa (w zakresie epidemii COVID-19 i wywiązywania się z obowiązków, o których mowa w rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 r.

w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii), jest już realizowany przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w toku bieżącego nadzoru sanitarnego prowadzonego przez państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych. Natomiast w zakresie postulatu usprawnienia transportu zbiorowego w kontekście generalnych zasad szerzenia się chorób zakaźnych, postulat jest opiniowany negatywnie.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o *petycjach* sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z poważaniem

z up. Głównego Inspektora Sanitarnego
Izabela Kucharska
Zastępca Głównego Inspektora Sanitarnego

/dokument podpisany elektronicznie/

Do wiadomości:

Departament Nadzoru i Kontroli GIS